

T-rovina do a-roviny

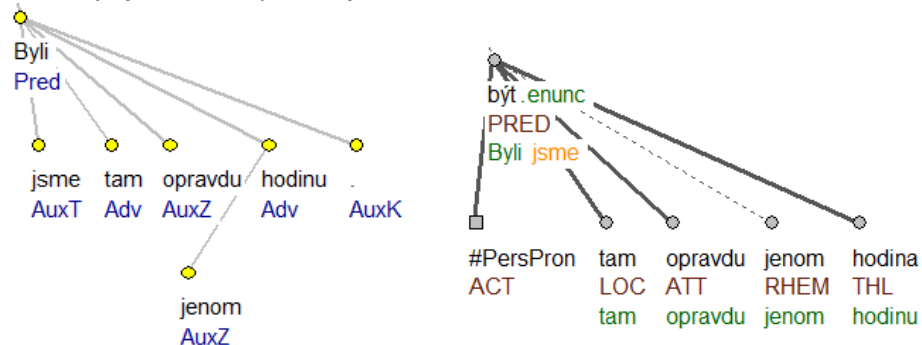
1. Struktura

Struktura, závislosti, řešení koordinací, apozicí, vsuvek apod. se z t-roviny „kopíruje“ do a-roviny za dodržení základních principů anotace na a-rovině.

Výjimka 1.1: RHEM (rematizátor, zdůrazňovací částice)

Rematizátor (uzel s funktoem RHEM) je na t-rovině levá sestra uzlu, který zdůrazňuje. Na a-rovině visí s afunem AuxZ na slově, před kterým stojí na povrchové rovině; srov. (1). Více viz *castice*.

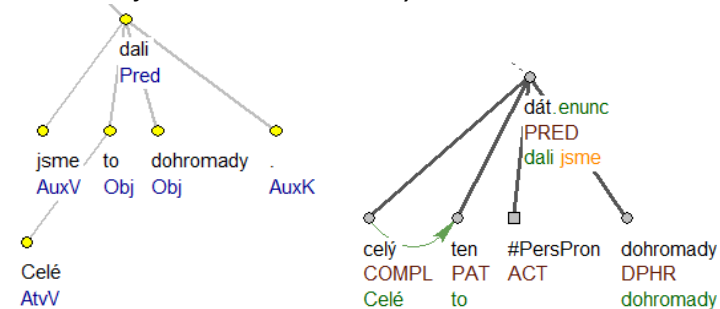
Př. 1: Byli jsme tam opravdu jenom hodinu.

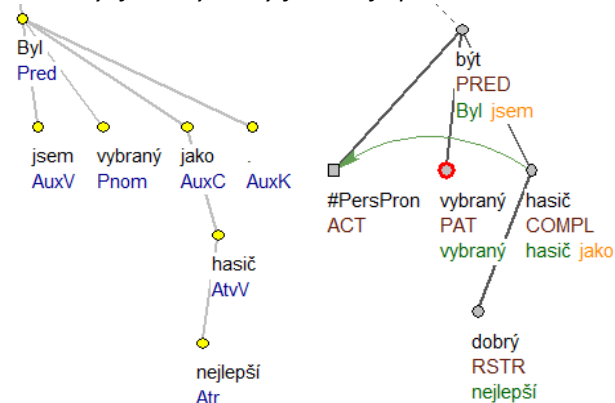
Výjimka 1.2: COMPL (doplněk)

Doplněk (uzel s funktoem COMPL) na t-rovině závisí na slovese a ke jménu, se kterým se shoduje, vede zelená šipka. Na a-rovině závisí doplněk přednostně na jménu, se kterým se shoduje (a má afun Atv); pokud jméno není vyjádřeno, závisí doplněk na slovese (a má afun AtvV). Srov. (4) a (5).

Př. 4: Celé jsme to dali dohromady.

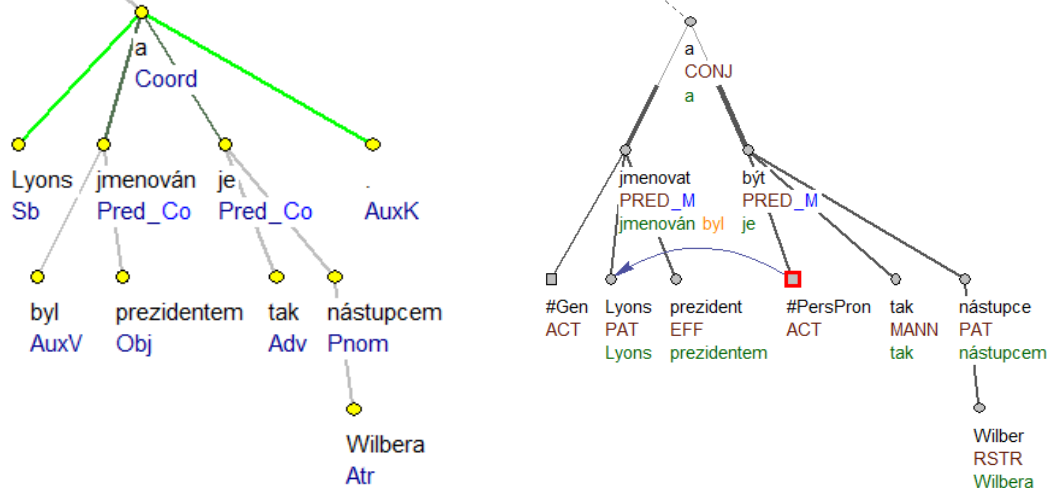

Př. 5: Byl jsem vybrán jako nejlepší hasič.

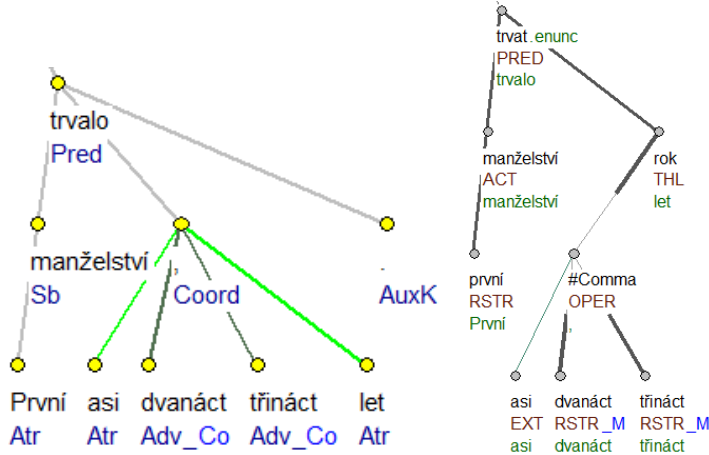
Výjimka 1.3: Při **souřadném spojení sloves v aktivu a pasivu** může být povrchový subjekt shodný pro obě slovesa, a tudíž bude na a-rovině zachycen jako tzv. **společné rozvití**. Na t-rovině jsou však tomu doplnění připsány jiné syntaktické funkce (zpravidla ACT a PAT) a doplnění není zachyceno jako společné rozvití. Srov. (6).

Př. 6: Lyons byl jmenován prezidentem a je tak nástupcem Wilbera.

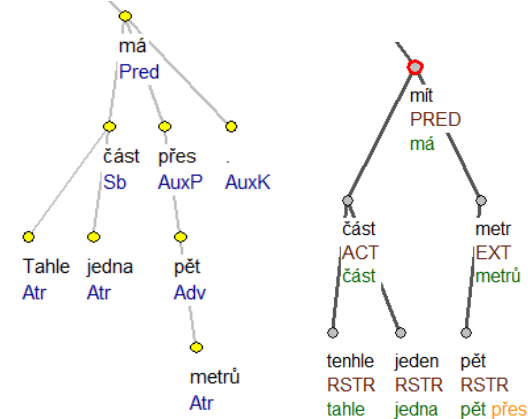

Výjimka 1.4: Asymetrie funkce a formy u číselných výrazů. Na t-rovině je při stavbě stromu upřednostněna funkce, na a-rovině stavíme strom primárně podle formální závislosti. Srov. (7), (8). Pravidla pro anotaci číselných výrazů na a-rovině viz zvl. dodatek *numbers*.

Př. 7: První manželství trvalo asi dvanáct, třináct let.

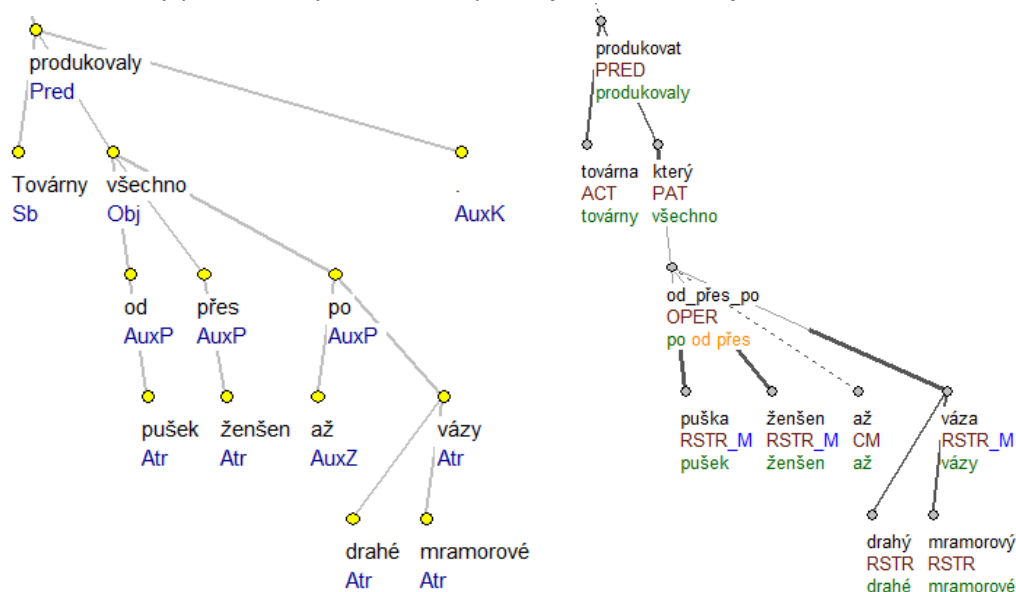
Př. 8: Tahle jedna část má přes pět metrů.

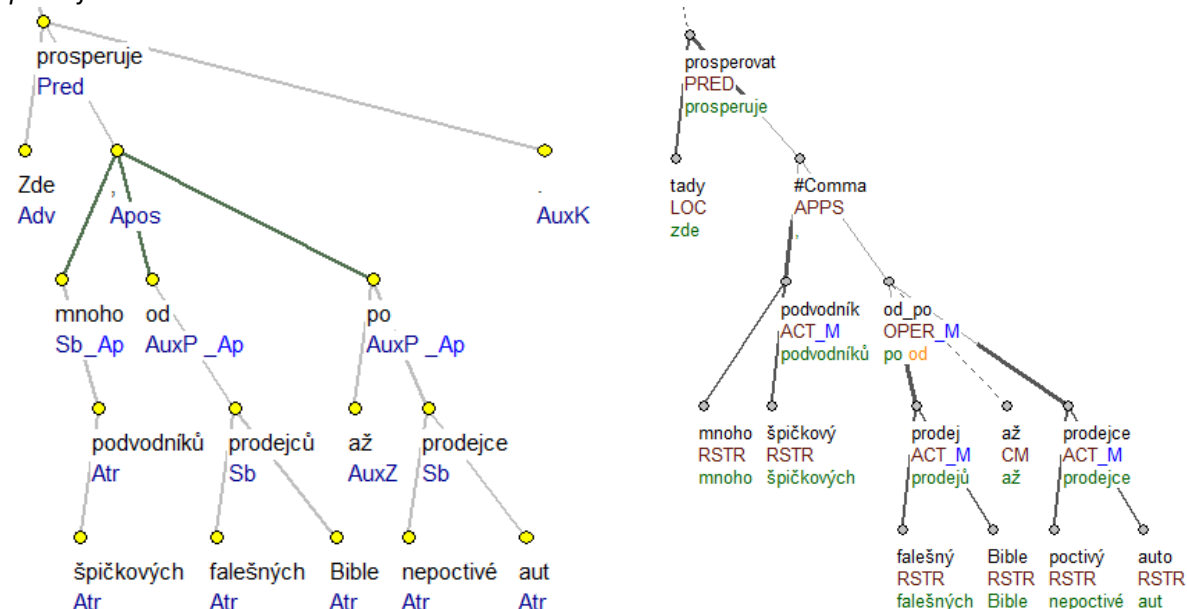
Výjimka 1.5: Jiné případy asymetrie funkce a formy. Struktura analytického stromu se od struktury na tektogramatické rovině liší i v dalších případech asymetrie funkce a formy, kdy je na t-rovině upřednostněna funkce, zatímco na a-rovině stavíme strom primárně podle formální závislosti. Jde o následující skupiny jevů:

- předložky **od-přes-do/po, od-do/po, versus, ku** jsou na t-rovině zachyceny jako souřadnost; na a-rovině anotujeme závislostní vztah. Srov. (9)-(12).
- ve strukturách se **spojovníkem** na a-rovině nelišíme koordinační a determinační vztah (viz dokument *spojovník*). Srov. (13) a (14).

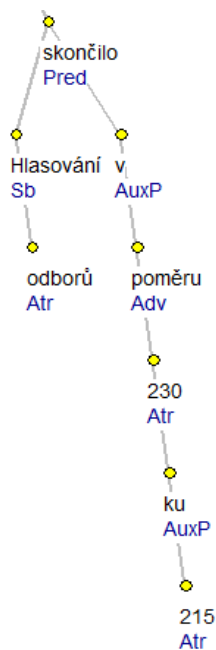
Př. 9: *Továrny produkovaly všechno od pušek přes ženšen až po drahé mramorové vázy.*

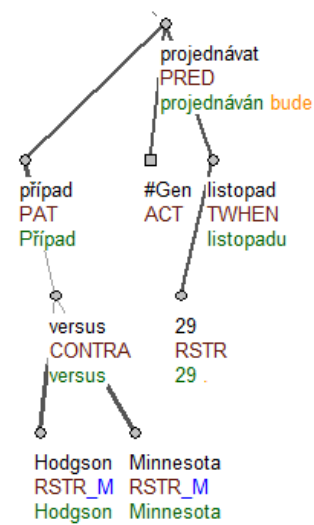
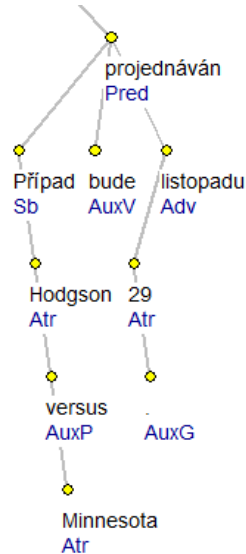
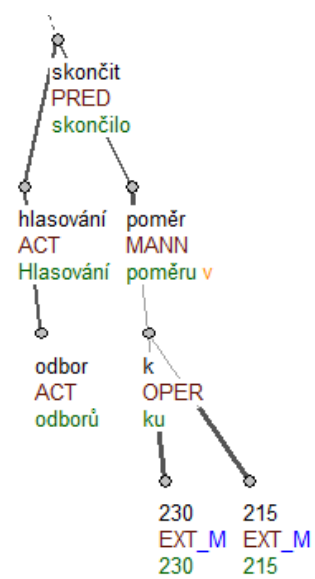
Př. 10: *Zde prosperuje mnoho špičkových podvodníků, od falešných prodejů Bible až po nepoctivé prodejce aut.*

Př. 11: Hlasování odborů skončilo v poměru 230 ku 215

Př. 12: Případ Hodgson versus Minnesota bude projednáván 29. listopadu

Př. 13: spojovník TBD

2. Funktory a afuny

Funktory nahrazujeme afuny podle pravidel anotace na a-rovině.

Pravidlo 2.1: Rozvití substantiva má na a-rovině vždy afun **Atr** (nebo **Atv** nebo **Aux***), tj. nikdy nemá **Sb**, **Obj** nebo **Adv**. Za substantiva se považují i substantivizovaná adjektiva (*ten.Atr vrátňý*) a číslovky základní (*asi.Atr pět litrů*).

Kořeny nezávislých vět: PRED, DENOM, VOCAT, PARTL → Pred, Denom, Vocat, Partl

Vsuvka: PAR → Pred_P, Denom_P, Vocat_P, Partl_P

Valenční doplnění: ACT, PAT, ADDR, EFF, ORIG, CPHR → Sb nebo Obj

Výjimka 2.1: PAT po sponě (*být*, dvojtečka, pomlčka) je Pnom.

Frazém: DPHR (část bezprostředně závislá na slovese) → Sb nebo Obj. Viz *frazemy*.

Okolnostní určení: TWHEN, TFHL, TFRWH, THL, THO, TOWH, TPAR, TSIN, TTILL, DIR1, DIR2, DIR3, LOC, AIM, CAUS, CNCS, COND, INTT, ACMP, CPR, CRIT, DIFF, EXT, MANN, MEANS, REG, RESL, RESTR, BEN, CONTRD, HER, SUBS → Adv

Doplněk: COMPL → Atv nebo AtvV. Viz výjimka 1.2.

Substantivní rozvití: APP, AUTH, ID, MAT, RSTR → Atr

Koordinace: CONJ, ADVS, CONFR, CONTRA, CSQ, DISJ, GRAD, REAS, OPER → Coord

Apozice: APPS → Apos

Rematizátory, modifikátory a jiné částice: PREC, MOD, ATT, CM a RHEM → AuxZ

Falešný subjekt: INTF → AuxO

Cizojazyčný výraz: FPHR (neposlední člen cizojazyčného výrazu) → Atr

Abecední seznam funktorů a jejich protějšků na a-rovině viz příloha A.

3. Elipsy

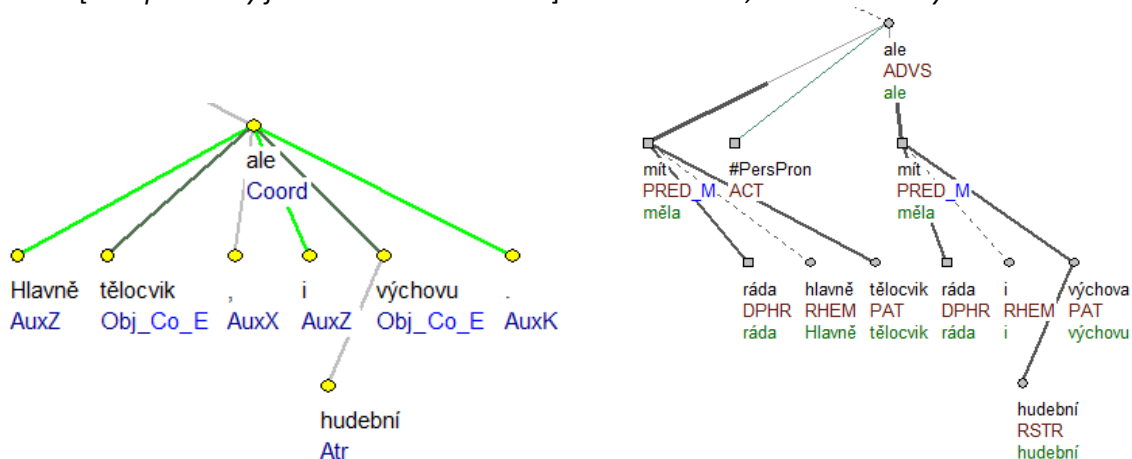
Uzly pro elidovaná doplnění jsou na t-rovině vizualizovány jako □ (nikoli jako o).

Elipsy závislých doplnění (□-uzly-listy s lemmaty #PersPron, #Gen, #Cor, #QCor, #Oblfm, #Unsp, #Rcp, #Benef, #Some) nejsou pro a-rovinu relevantní.

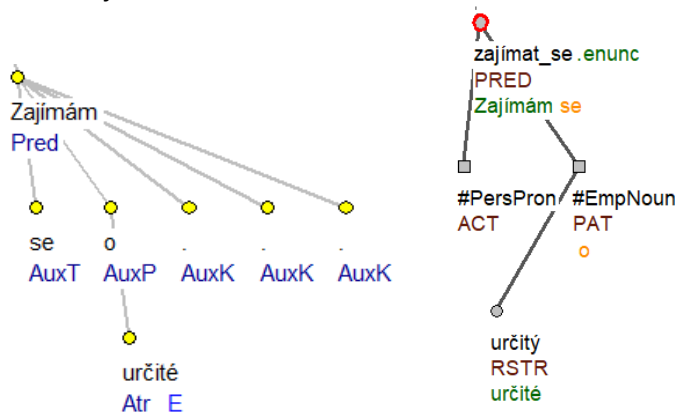
Na a-rovině reflektujeme (příponou **_E** u příslušného afunu) jen **elipsu řídicího uzlu**, to znamená, že povrchově vyjádřené **doplnění závisí na t-rovině na přidaném uzlu vizualizovaném jako □**, a to buď s lemmatem lexikálním („normálním“; zkopírovaným) nebo s lemmatem #EmpPred, #EmpNoun. Srov. (20)-(23). Pravidla anotace elips na a-rovině viz i zvl. dodatek *ellipsis*.

Výjimka 3.1: Pokud je řídicím uzlem doplnění □-uzel s lemmatem **#Total** (konstrukce s významem omezení; funktor RESTR), **#Equal** (srovnání; CPR), **#AsMuch** (účinek; RESL) případně **#Separ** (souřadnost), **#Idph** (názvy) a **#Forn** (cizojazyčné výrazy) elipsa se na a-rovině neznačí. Srov. (22) a (23).

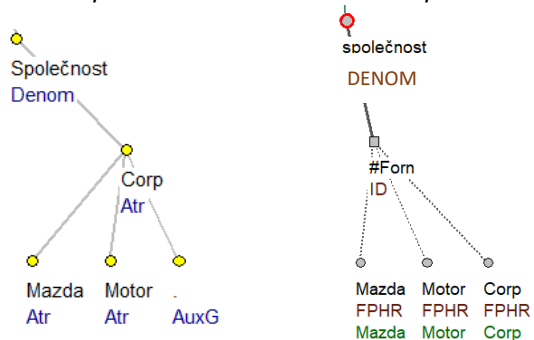
Př. 20: [Jaké předměty jste měla ve škole ráda?] Hlavně tělocvik, ale i hudební výchovu.

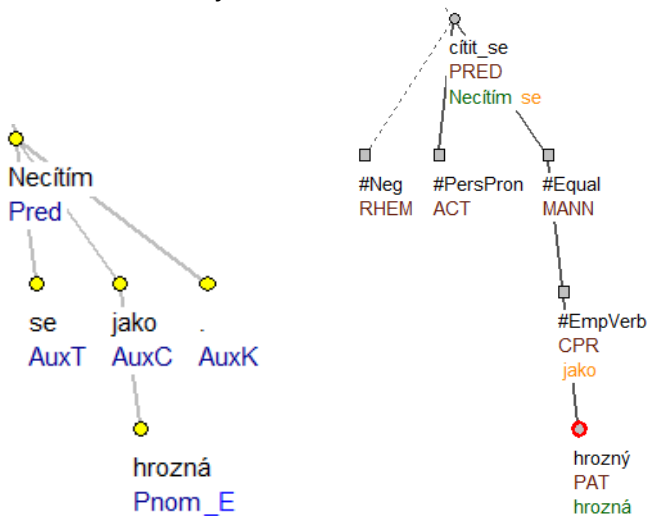
Př. 21: Zajímám se o určité...

Př. 22: společnost Mazda Motor Corp.

Př. 23: Necítím se jako hrozná.

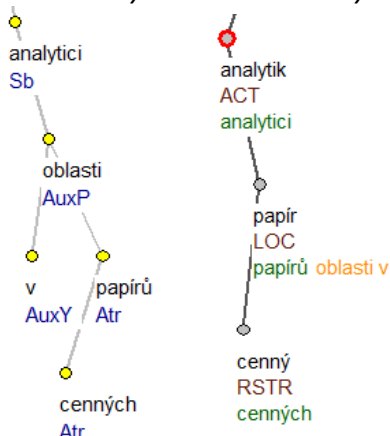

4. Slova, která nemají na t-rovině uzel

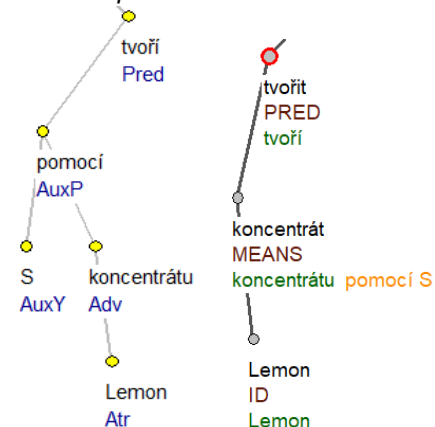
Uzly na t-rovině jsou propojeny s uzly na a-rovině. Slova, která nemají na t-rovině samostatný uzel, jsou připojena k uzlům, ke kterým „patří“. A-uzly, na které vede z t-uzlu odkaz, jsou pod t-uzlem zapsány zeleným (lexikální slovo) a oranžovým („připojené“ funkční slovo) písmem. Slova, která nemají na t-rovině uzel, zachytíme na a-rovině podle platných pravidel.

4.1 Předložky, podřadící spojky (včetně víceslovných) jsou zachyceny jako uzel řídící doplnění, se kterým se pojí. Víceslovné části předložek a spojek mají afun AuxY. Srov. (24)-(26).

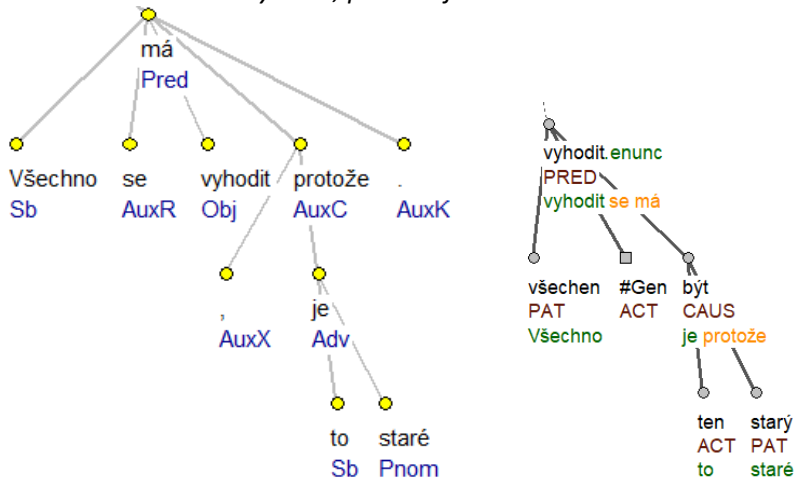
Př. 24: analytici v oblasti cenných papírů

Př. 25: S pomocí koncentrátu Lemon tvoří...

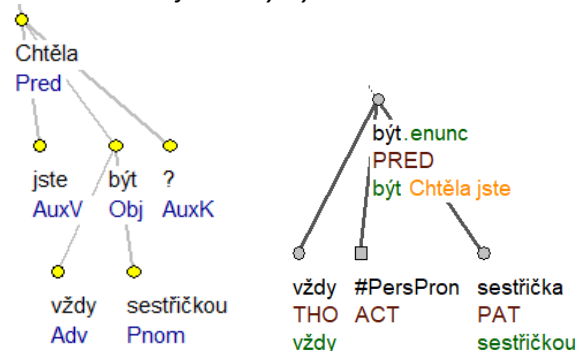
Př. 26: Všechno se má vyhodit, protože je to staré.

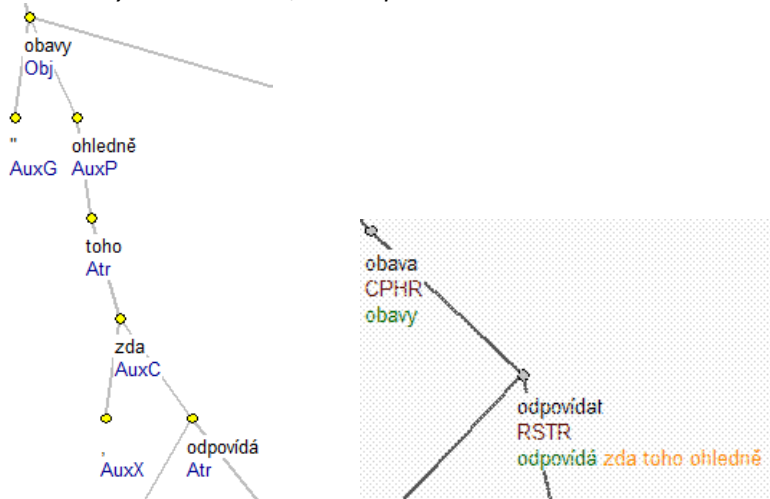
4.2 Pomocné sloveso být závisí na příslušném plnovýznamovém slovese, má afun AuxV. Srov. (27).

4.3 Modální slovesa jsou zachycena jako uzel řídící plnovýznamový infinitiv. Srov. (26), (27).

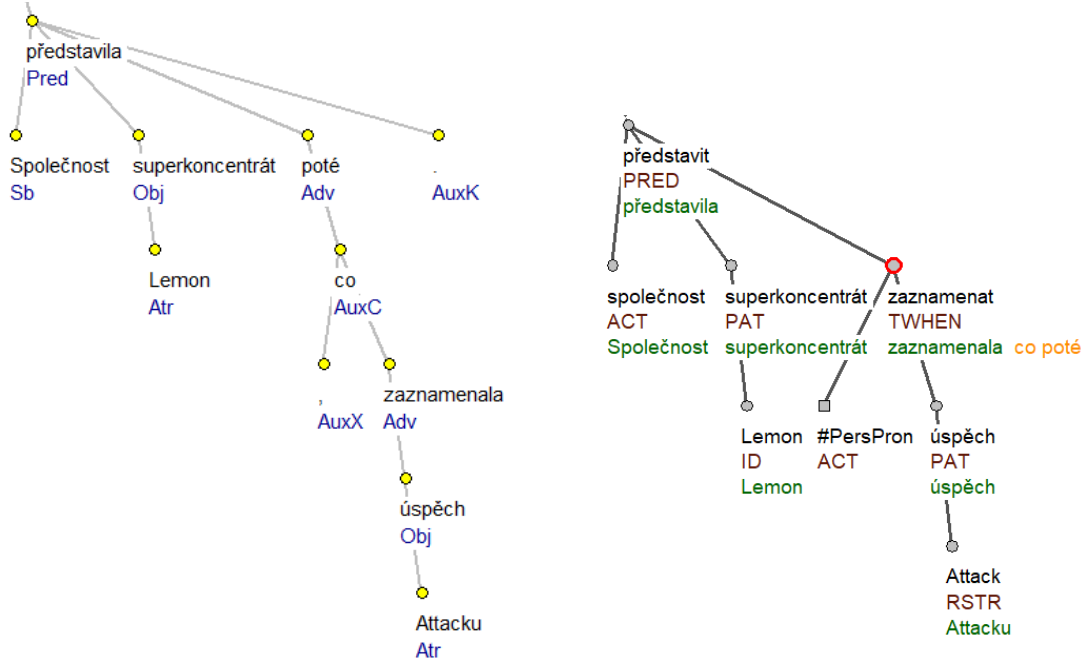
Př. 27: Chtěla jste vždy být sestřičkou?

Př. 31: ... obavy ohledně toho, zda odpovídá ...

Př. 32: Společnost představila superkoncentrát Lemon poté, co zaznamenala úspěch Attacku.

Příloha A.

Abecední seznam funktorů a jejich odpovídající afun

ACMP → Adv	PAT → Obj/Sb
ACT → Obj/Sb	PREC → AuxZ
ADDR → Obj/Sb	PRED → Pred
ADVS → Coord	REAS → Coord
AIM → Adv	REG → Adv
APP → Atr	RESL → Adv
APPS → Apos	RESTR → Adv
ATT → AuxZ	RHEM → AuxZ
AUTH → Atr	RSTR → Atr
BEN → Adv	SUBS → Adv
CAUS → Adv	VOCAT → Vocat
CM → AuxZ	TFHL → Adv
CNCS → Adv	TFRWH → Adv
COMPL → Atv/AtvV	THL → Adv
COND → Adv	THO → Adv
CONFR → Coord	TOWH → Adv
CONJ → Coord	TPAR → Adv
CONTRA → Coord	TSIN → Adv
CONTRD → Adv	TTILL → Adv
CPHR → Obj/Sb	TWHEN → Adv
CPR → Adv	
CRIT → Adv	
CSQ → Coord	
DENOM → Denom	
DIFF → Adv	
DISJ → Coord	
DIR1 → Adv	
DIR2 → Adv	
DIR3 → Adv	
DPHR → Obj/Sb	
EFF → Obj/Sb999	
EXT → Adv	
FPHR → Atr	
GRAD → Coord	
HER → Adv	
ID → Atr	
INTF → AuxZ	
INTT → Adv	
LOC → Adv	
MANN → Adv	
MAT → Atr	
MEANS → Adv	
MOD → AuxZ	
OPER → Coord	
ORIG → Obj/Sb	
PAR →	
Pred_P/Denom_P/Vocat_P/Partl_P	
PARTL → Partl	